

Ghidul Cetățeanului

Cum să înființezi și să iei în evidență o asociație (ONG)

Acest ghid este conceput pentru a vă ajuta să navigați cu ușurință prin procedura legală de înființare a unei asociații nonprofit. O societate civilă puternică este partenerul esențial al statului în aplicarea politicilor de guvernare deschisă, iar transformarea unei idei într-o organizație cu acte în regulă trebuie să fie un proces clar și accesibil.

Activitatea de înființare și funcționare a asociațiilor și fundațiilor în România este reglementată în principal de **Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații** (cu modificările și completările ulterioare aduse de-a lungul anilor, pentru a simplifica procedurile).

Iată pașii practici pe care trebuie să îi urmați pentru a lua în evidență și a dobândi personalitate juridică pentru o asociație.

Drepturile și principiile fundamentale

- **Libertatea de asociere:** Aveți dreptul constituțional de a vă asocia liber cu alte persoane pentru a promova valori civice, sociale, culturale sau de mediu.
- **Numărul minim de membri:** Pentru a înființa o asociație, legea cere un minim de **3 membri fondatori** care se asociază pe baza unei înțelegeri comune.
- **Patrimoniul accesibil:** Statul a eliminat barierele financiare majore. Astăzi, pentru patrimoniul inițial (capitalul) necesar pentru înființarea unei asociații nu mai este prevăzută o anumită sumă minimă, dar trebuie să faceți dovada existenței acestuia.

Pasul 1: Rezervarea denumirii asociației

Înainte de a redacta actele, trebuie să vă asigurați că numele pe care îl doriți pentru ONG nu este deja folosit.

- Trebuie să depuneți o cerere la Ministerul Justiției (procedura se poate face și online sau prin corespondență) pentru obținerea **Dovezii disponibilității denumirii**.
- Acest document este valabil 6 luni, timp în care aveți dreptul exclusiv de a folosi acea denumire pentru a vă înregistra actele.

Pasul 2: Stabilirea sediului social și redactarea actelor

Asociația trebuie să aibă o adresă oficială (sediul social).

Apoi, membrii fondatori trebuie să redacteze și să semneze două documente esențiale:

1. **Actul constitutiv:** Documentul care atestă voința de asociere, datele fondatorilor, sediul, patrimoniul inițial și componența primului consiliu director.
2. **Statutul asociației:** „Constituția” organizației, care detaliază scopul, obiectivele, drepturile și obligațiile membrilor. *Notă: Conform legislației simplificate, actele pot fi atestate de un avocat sau autentificate la notar, nemaifiind obligatorie forma autentică notarială decât în cazul în care asociația primește ca patrimoniu inițial un bun imobil (un teren sau o clădire).*

Pasul 3: Obținerea cazierelor fiscale și dialogul cu instituțiile

Toți membrii fondatori trebuie să obțină cazierul fiscal de la ANAF (care dovedește că nu au săvârșit fapte de evaziune sau alte abateri financiare).

Dacă pe parcursul adunării documentelor aveți neclarități și doriți să solicitați informații de la instanțe, Ministerul Justiției sau ANAF, navigați pe website-urile acestora.

Ca un exercițiu de evaluare a transparenței instituționale, căutați secțiunea „**Numele persoanei responsabile de primirea solicitărilor în baza Legii nr. 544/2001, datele de contact, modele de formulare**”. Când ajungeți în această pagină, este esențial să verificați dacă se specifică undeva numele persoanei responsabile. O administrație orientată spre cetățean își asumă comunicarea, afișând public un nume și un prenume pentru funcționarul responsabil, evitând astfel anonimul birocratic.

Pasul 4: Depunerea dosarului la Judecătoria

Organizația prinde viață juridică în instanță. Dosarul complet trebuie depus la Grefa Judecătoriei pe raza căreia asociația își are sediul social. Dosarul trebuie să conțină:

- Cererea tip de înscriere;
- Actul constitutiv și Statutul (în original/copii certificate);
- Dovada rezervării denumirii (de la Ministerul Justiției);
- Dovada sediului social;
- Cazierele fiscale ale fondatorilor;
- Dovada depunerii patrimoniului inițial (extras de cont de 200 lei).

Pasul 5: Pronunțarea și înscrierea în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor

Un judecător va analiza dosarul. Dacă toate actele sunt în regulă, instanța va pronunța o **Încheiere de admitere**. După expirarea termenului de apel, încheierea devine definitivă, iar asociația este înscrisă automat în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor (ținut de grefa judecătoriei). Din acest moment, asociația dumneavoastră a dobândit personalitate juridică. Judecătoria vă va elibera Certificatul de înscriere (Certificatul de identitate a asociației).

Informațiile publice centralizate sunt gestionate de Ministerul Justiției, care pune la dispoziție o bază de date consultativă la nivel național - [Registrul Național ONG - Ministerul Justiției](#).

Dacă aveți nevoie de informații specifice sau de verificări detaliate, puteți trimite o solicitare scrisă pe adresa de e-mail ongmj@just.ro (adresată Biroului de Evidență ONG).

Legi complementare de care trebuie să țineți cont

Odată ce asociația a fost înființată, activitatea ei se va intersecta obligatoriu cu alte reglementări. Pentru a funcționa corect și transparent, trebuie să cunoașteți și următoarele legi:

1. Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal (Obținerea CIF): Sentința judecătorească nu este suficientă pentru a opera financiar. În termen de 30 de zile de la înființare, trebuie să mergeți la ANAF cu actele asociației pentru a obține Certificatul de Înregistrare Fiscală (CIF). Fără CIF, nu puteți deschide un cont bancar permanent, nu puteți semna contracte și nu puteți atrage sponsorizări. Tot Codul Fiscal reglementează modul în care puteți primi sponsorizări deductibile de la companii.

2. Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor: Orice asociație din România are obligația de a depune la Ministerul Justiției **Declarația privind beneficiarul real**. Aceasta este o măsură de transparență financiară. Trebuie să declarați cine sunt persoanele fizice care controlează de fapt organizația (de regulă, membrii Consiliului Director). Declarația se depune la înființare și de fiecare dată când se schimbă structura de conducere.

3. Legea nr. 350/2005 și Legea nr. 78/2014 După ce asociația devine activă:

- Veți putea atrage fonduri publice nerambursabile pentru proiectele dumneavoastră comunitare, conform normelor **Legii nr. 350/2005**.
- Dacă veți lucra cu voluntari (inclusiv dumneavoastră, ca fondatori, puteți face voluntariat pentru propriul ONG), veți fi obligați să respectați **Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat**, semnând contracte și emițând certificate de voluntariat.

Înființarea unui ONG este primul pas către o implicare civică reală, oferindu-vă un vehicul legal, recunoscut de stat, prin care puteți aduce schimbări pozitive în comunitatea dumneavoastră.

Alternativa Simplificată: Delegarea procedurii către un avocat

Dacă nu dispuneți de timpul necesar pentru a redacta documente și a vă deplasa la sediile instituțiilor, legea vă permite să apelați la serviciile unui avocat. Prin semnarea

unui contract de asistență juridică, avocatul devine reprezentantul dumneavoastră legal în relația cu statul pe toată durata procesului de înființare a asociației.

Ce face avocatul în locul dumneavoastră?

- **Redactarea și atestarea actelor:** Avocatul va concepe Actul Constitutiv și Statutul în mod profesionist, adaptate exact pe scopul asociației dumneavoastră. Mai mult, prin aplicarea ștampilei profesionale, avocatul **atestă** identitatea părților, conținutul și data actelor. Astfel, **nu mai este nevoie să mergeți la un notar public** pentru autentificarea documentelor (cu excepția situației în care asociația primește un imobil în patrimoniul inițial).
- **Obținerea actelor prelabile:** Pe baza unei împuterniciri (procuri avocațiale), avocatul poate face demersurile pentru rezervarea denumirii la Ministerul Justiției și poate scoate cazierile fiscale ale fondatorilor de la ANAF.
- **Depunerea și susținerea dosarului în instanță:** Avocatul assemblează dosarul, îl depune la Judecătoria, participă la termenul de judecată pentru a răspunde eventualelor întrebări ale judecătorului și ridică la final Certificatul de înscriere (Încheierea definitivă). Dumneavoastră va trebui doar să îi furnizați o copie după dovada depunerii patrimoniului și dovada sediului social.

Interacțiunea cu instituțiile prin intermediul avocatului

Chiar dacă ați delegat procedura, este posibil ca dumneavoastră sau avocatul să doriți clarificări administrative de la diverse instituții (Ministerul Justiției, instanțe). Când accesați site-urile acestor instituții pentru a lua legătura cu ele, verificați secțiunea standardizată „**Numele persoanei responsabile de primirea solicitărilor în baza Legii nr. 544/2001, datele de contact, modele de formulare**”. Vă reamintesc să analizați atent dacă în acea pagină se specifică undeva numele și prenumele persoanei responsabile. Indiferent dacă solicitarea este făcută de dumneavoastră sau de avocatul reprezentant, comunicarea cu un funcționar asumat nominal este întotdeauna mai rapidă și mai eficientă decât trimiterea de documente către adrese de e-mail generale.

Iată o defalcare clară și transparentă a costurilor pe care trebuie să le luați în calcul dacă alegeți să înființați asociația prin intermediul unui avocat. Costurile se împart în două categorii distincte: taxele fixe percepute de statul român și onorariul pentru serviciile juridice.

1. Taxele obligatorii de stat (Costuri fixe)

Acestea sunt sumele pe care trebuie să le achitați indiferent dacă faceți procedura singur sau printr-un avocat. Sunt taxe administrative modice, menite să acopere costurile de procesare ale instituțiilor:

- **Taxa pentru rezervarea denumirii:** Se achită în contul Ministerului Justiției (de regulă prin Trezorerie sau platforme online de plată a taxelor).

- **Taxa judiciară de timbru:** Aceasta este taxa obligatorie pentru ca Judecătoria să vă analizeze dosarul de înființare. Se achită la bugetul local al primăriei de domiciliu/sediu.
- **Obținerea cazierului fiscal: Gratuit.** Cazierul fiscal pentru membrii fondatori se eliberează gratuit de către ANAF, de cele mai multe ori direct prin platforma Spațiul Privat Virtual (SPV).

2. Patrimoniul inițial (Capitalul organizației)

- **Depunerea patrimoniului: Atenție:** Această sumă **nu este o taxă** și nu reprezintă un ban pierdut. Este fondul de rulment obligatoriu cu care asociația pornește la drum. După ce asociația obține personalitate juridică și actele finale, cu această dovadă a depunerii sumei veți merge la bancă pentru a deschide contul oficial al asociației, iar banii vor fi transferați acolo, putând fi folosiți ulterior pentru primele cheltuieli ale organizației (de exemplu, o ștampilă sau comisioane bancare).

3. Onorariul Avocațial (Costul delegării)

Onorariile nu sunt impuse prin lege, piața avocaturii fiind liberă. Costul depinde de complexitatea scopului asociației, de numărul de fondatori și de orașul în care se înființează.

Ce ar trebui să includă costul:

- Consultanța inițială pentru stabilirea obiectivelor;
- Redactarea Actului Constitutiv și a Statutului (personalizate, nu doar un șablon copiat de pe internet);
- Atestarea actelor cu ștampila avocațială (vă scutește de taxele notariale care, altfel, s-ar ridica și ele la câteva sute de lei);
- Deplasarea sau depunerea online a cererilor pentru rezervarea denumirii și caziere;
- Asamblarea dosarului, depunerea la Judecătorie și reprezentarea în fața judecătorului la termen;
- Ridicarea documentelor finale (Certificatul de înscriere și Încheierea).

Costuri extra posibile: Dacă nu aveți sediu și avocatul vă ajută cu redactarea sau atestarea unui contract de comodat pentru un spațiu, sau dacă fondatorii sunt cetățeni străini și este nevoie de traduceri legalizate, onorariul poate crește ușor.

În consecință, în vederea stabilirii unui buget exact, se recomandă verificarea prealabilă a taxelor de stat actualizate la zi pe portalurile instituțiilor competente, precum și solicitarea unei oferte financiare personalizate din partea reprezentantului convențional ales, anterior semnării contractului de asistență juridică.